

udviklingsps:

Omsorg, opdragelse og svigt.

1

Du bedes udforme en psykologisk synopsis over ovenstående.

DE FJERNEDE OS ALT FOR SENT

DOKUMENTAR Ny dokumentarfilm skaber stor debat allerede inden premieren. Svend har 16 børn, de fire yngste blev tvangsfjernet som små. BT har talt med to af børnene

Af Christina C. Pedersen, B.T., 02.06.2013

For 13 år siden blev Christina og Michelle tvangsfjernet. Sammen med deres to brødre, Daniel og Ivan, blev de hentet for øjnene af deres kammerater i skolen og i børnehaven og kørt til en nærtliggende daginstitution i det jyske Himmerland.

Christina var dengang knap seks år gammel. Hun husker ikke meget fra den tid. Men det gør den tre år ældre Michelle. Hun husker tydeligt, hvordan deres mor dukkede op sammen med to fremmede personer, inden moderen selv blev kørt videre på krisehjem. Og hun husker, hvor meget hendes søskende græd, og hvor vred og forvirret hun selv var, da de fik at vide, de ikke måtte ringe til deres far.

-Der var ikke så meget forklaring.

Vi blev bare flyttet og kom på nye skoler. Der boede vi så i halvandet år, inden Christina, Ivan og jeg kom i samme plejefamilie. Daniel skulle bo hos en anden familie, fordi han havde adhd, fortæller den i dag 23-årige Michelle Hansen.

Sammen med lillesøsteren Christina har hun indvilliget i at åbne for sin egen og familiens barske fortid i dokumentaren 'Blodets bånd', der har premiere i 50 biografer landet over på onsdag. Det sker præcis et år efter, at en anden dokumentar-film, Lisbeth Zornig Andersens 'Min barndom i helvede', skabte overskrifter og debat. For kunne sådan et liv leves i Danmark? I 'Blodets bånd' skildres endnu en gang et under-Danmark, de færreste kender. Filmen skildrer den dybt alkoholiserede far Svend Aage Hansen, der har fået 16 børn. De fire yngste med Christina og Michelles mor, Gitte Hansen, som han netop er blevet skilt fra efter 28 års turbulent ægteskab.

Gitte har i årevis levet i et voldeligt ægteskab, men har også passivt set på, at hendes egne børn fik tæsk.

Filmen er derfor en fortælling om svigt, vold og misbrug.

Men det er også en historie om kærlighed og et tæt familiesammenhold.

Og om fire børn, der trods en barndom i helvede stadig elsker og ser op til deres far.

Hvad skete der egentlig?

-Det kan måske lyde mærkeligt for nogen, men uanset hvad der er sket, så elsker jeg min familie, siger den 19-årige Christina Hansen og fortæller, at selv om det har været hårdt at medvirke i filmen og ikke mindst at se den bagefter, så har det været en vigtig proces for hende.

-Jeg har følt mig helt alene i mange år, og jeg ville så gerne have mit budskab ud, så jeg måske kan hjælpe andre børn og unge, der har det på samme måde som mig, og som også føler sig alene i alt det her, siger hun.

Christina er på mange måder årsagen til, at familiens historie nu kommer frem. Hun har i årevis kæmpet med svære psykiske problemer og har længe ønsket at finde ud af, hvad der egentlig skete i hendes barndom.

Men Svend og Gitte har aldrig kunnet give et ordentligt svar, da de har lidt af et slags kollektivt hukommelsestab og i mange år har været overbevist om, at tvangsfjernelsen skete uretmæssigt og blev iværksat på falske anmeldelser fra et nært familiemedlem.

Men sidste år valgte Svend at søge aktindsigt hos kommunen.

Både for at hjælpe sin datter, men også for en gang for alle at vise, at tvangsfjernelsen var en fejl.

Men som filmen dokumenterer, dukkede der i stedet en stor kasse op med sagsakter, der viser en grum og barsk fortid, der blandt andet kortlægger Svends enorme alkoholmisbrug, hvordan han har sniffet kokain med sin ene søn ved sofabordet, mens de andre børn så på. Og hvordan han gang på gang forvandlede sig til et sandt monster, når han var påvirket af sprut og stoffer. Svend har ikke ønsket at medvirke i denne artikel, men i filmen siger han: -Hvis jeg har gjort alt det der, så har jeg jo slet ikke fortjent at leve.

Selv mord som ni-årig

Både Christina og Michelle har det sidste år lært sider af deres far at kende, de begge har fortrængt. Alligevel ønsker de ham hverken død eller borte, og de er ikke i tvivl om, at deres far altid har elsket dem, og at han gjorde det bedste, ud fra de forudsætninger han havde.

-Det er svært at sige, hvem der er skurken i alt det her. Jeg tror på, at vores barndom kunne være reddet, hvis kommunen var gået ind noget før. De fjernede os alt for sent. Og ikke fordi de skal have hele skylden i alt det her. Mine forældre har også meget af skylden. Min mor sad med skyklapper på, og min far drak for meget. Men min far har også en bagage, han har kæmpet med. Han voksede op hos en mor og stedfar, der gjorde så meget forskelsbehandling, at han prøvede at begå selvmord som ni-årig, og til sidst stak han af. Så vores liv er ligesom en lang kæde, der bare fortsætter, hvis den ikke bliver brudt, siger Michelle, der inderligt ønsker at tro, at hun sammen med sine søskende kan bryde den sociale arv.

For selv om det har været en barsk opvågning for alle at gå tilbage og undersøge fortiden, så har det været en nødvendighed.

-Ved at vi vælger at rydde op i det her nu og sætte spørgsmålstejn, så er der større chance for, at vi ikke ender i samme spor, siger hun og er ikke meget for at snakke om, hvad faderen præcis har udsat dem for, og heller ikke i filmen bliver der gået i detaljer.

-Jeg kan ikke huske det, siger Michelle og forklarer, at hun gennem årene har bygget en sikkerhedsbarriere op omkring sig. Det har gjort, at hun har fortrængt meget af det, der er sket. Og selv når hun læser sine sagsakter, har det stadig svært ved at lagre sig i hende.

-Det er som om, at der går fem minutter, og så har jeg glemt det igen, siger hun og knipser med fingrene.

Lillesøsteren derimod er begyndt at huske mere og mere fra sin barndom.

Og hun bruger også aktindsigterne i sin terapi i håbet om, at det kan få hende videre.

-Ja, jeg kan godt huske en del.

Men jeg har ikke lyst til at fortælle så meget om det, siger hun, men ved godt, at det netop er et af de spørgsmål, som den almindelige dansker vil sidde tilbage med, når de har set filmen. Det samme gælder spørgsmålet om seksuel misbrug, som kort insinueres i filmen. Men det afviser Michelle blankt.

-Jeg vil æde min gamle hat på, at det ikke er sket. For hvis det var sket, hvorfor er det så ikke blevet meldt til politiet. Og hvem er så virkelig skurken i alt det her, siger hun, mens Christina siger: -Jeg håber det ikke, og jeg vil også helst tro, at det er vi ikke. Og der er heller ingen beviser på det, siger hun.

Incest eller ej, så har deres opvækst haft store konsekvenser for dem begge. Michelle er i dag langtidssygemeldt og har været i behandling for selvmordsforsøg, mens Christina går i terapi og lider af depression. Men trods de alvorlige følger er begge hurtige til at forsvare deres far. Ikke mindst Michelle, der er den eneste af de fire søskende, der igennem hele forløbet ikke har valgt at vende sin far ryggen i enten en kortere eller længere periode.

Skyldfølelse

-Jeg fik allerede som lille lagt et stort ansvar på mine skuldre. Når min mor og far havde været oppe at skændes, så blev jeg altid sendt ind til far, da jeg var den, der kunne gøre ham god igen. Og da vi blev tvangs-fjernet, sørgede mine forældre for, at jeg fik en hemmelig telefon, så de kunne kontakte mig, når de var uvenner. Så kunne jeg mægle imellem dem, til alt var godt igen. Det blev også flere gange opdaget, men så fik jeg bare en ny telefon.

Det store ansvar sidder stadig forankret dybt i hende. Og hun forklarer, at det er hovedårsagen til, at hun har så svært ved at slippe sin far.

-Jeg tænker tit, at hvis jeg ikke er der for min far, hvordan skal det så ikke gå. Jeg vil få så meget skyldfølelse, hvis han tog sit eget liv, siger hun.

Men hvad med deres egen mor? Føler de sig svigtet af hende? -Både ja og nej. For hun havde det også svært, siger Christina og fortæller, at moderen i dag har mødt en ny mand og bor i Faxe ved Køge, og afstanden gør, at de ikke ser hende så ofte.

Faderen er derfor stadig samlingspunktet for familien. Han drikker stadig, men hans dæmoner kommer sjældnere og sjældnere frem, forklarer de begge, og de ønsker ham egentlig ikke ædru.

-Jeg kender kun min far som fuld og beruset. Og det er som om, at han i dag kan kontrollere det meget bedre.

Jeg tror, han prøver at gøre alting bedre og gøre det om, han kan. Og desuden tror jeg ikke, at hans krop ville kunne holde til, at han blev ædru. Han ville simpelthen falde om, siger Christina.

Fakta: FAKTA

'Blodets bånd' er instrueret af den debuterende instruktør Pernille Bervald Jørgensen og instruktør Christian Sønderby Jepsen, der blandt andet står bag den prisvindende dokumentar 'Testamentet'.

'Blodets bånd' har premiere onsdag i forbindelse med dokumentarfilmsfestivalen DOXBIO og vises

1 Case: Lisbeth

2 Lisbeth er uddannet cand. polit. og arbejder i dag som administrerende direktør i it-firmaet
3 Specialisterne. Hendes barndom har været præget af massiv omsorgssvigt. Hun vokser op som den
4 yngste af fire børn med en voldelig stedfar og en alkoholiseret og psykisk fraværende mor, som
5 næsten kun giver hende kærlighed, når hun er fuld. De tre drenge kommer hurtigt efter hinanden,
6 mens der er tre år mellem hende og den yngste bror. Fra sin tidlige barndom husker hun, hvordan
7 faderen tæver moderen til en fest. Forældrene bliver skilt, og børnene kommer på børnehjem, da
8 Lisbeth er tre år. Brødrene er på det tidspunkt henholdsvis 6, 7 og 8 år. Kontakten til faderen dør ud.
9 Efter en periode møder moderen en ny mand, og sammen med dem flytter børnene nu ned til et
10 gammelt bondehus på Lolland. Det er brødrene, der passer på Lisbeth gennem hele barndommen.
11 Den ældste bror sørger for de mindre. Når moderen ikke er hjemme, er det ham, der sørger for, at de
12 får mad. Fordi Lisbeth er den mindste, slipper hun ofte for mange af de konflikter med forældrene,
13 som brødrene har. Hun kan gemme sig bag dem. Forholdet mellem moderen og stedfaderen er også
14 præget af vold. Lisbeth er bange for stedfaderen. Han har psykopatiske træk. Flere gange forsøger
15 han at begå selvmord, og børnene er ofte vidner til hans voldelige overfald på moderen. Lisbeth går
16 meget for sig selv på Lolland. Hun får ikke legekammerater, men tænker egentlig ikke over det. Det
17 viser sig, hun har gode evner i skolen. Hun gør meget ved skolesagerne. Ved en test hos en
18 skolepsykolog får hun ligefrem at vide, at hun kan springe en klasse over, selv om hun er den
19 yngste i klassen. Hendes brødre giver ikke skolen en chance. De pjækker og kommer konstant i
20 klammeri med de andre og ikke mindst med lærerne.

21 Efter et stykke tid går moderens forhold til stedfaderen helt i stykker, brødrene er igen kommet på
22 børnehjem, og Lisbeth kommer nu til at bo alene med moderen. Hun går for det mest for lud og
23 koldt vand, er ofte syg og har aldrig ordentlig tøj på. En lærer, der også er nabo, får i denne periode
24 særlig betydning for hende. Lisbeth begynder at komme dagligt hos ham og hans kone. De hjælper
25 hende, og da Lisbeth er 12 år støtter de hende i, at hun kommer bort fra moderen og på en social
26 institution. Læreren og hans kone bliver herefter Lisbeths weekend-familie.

27 Efter en periode kommer hun på et pigehjem med en god normering af pædagoger, der samtidig
28 også er engagerede i det de laver. Lisbeth føler næsten mere, det er et hjem end en institution, hun er
29 kommet til. Her starter hun på gymnasiet, og på hjemmet får hun en nær kontakt til pædagogen
30 Karen. Hun begynder at komme i Karens hjem. Hun ser her hvordan en familie kan fungere, og hun
31 bliver en meget tæt ven af familien.

32 I dag har Lisbeth selv fået familie og børn. Hun har stadig kontakt med Karen. De holder et
33 foredrag sammen, de kalder "Børnehjemsungen og socialpædagogen". Brødrene går det derimod
34 ikke særlig godt for. En har begået selvmord og to andre er i dag blandingsmisbrugere.

35 I artiklen: "Frygten som opdrift" siger Lisbeth afsluttende: "Jeg vil altid kæmpe for anerkendelsen,
36 fordi den ikke kom ind med modernælken. Min selvtillid er høj, men mit selvværd er ekstremt lavt,
37 og det er formodentlig også derfor, at jeg stadig ligger ude i overhalingsbanen. Jeg har meget svært
38 ved at hæve foden fra speederen og bare slappe af og nyde det. Det er ikke min bestyrelse eller mine
39 medarbejdere, som beder mig om at knokle så meget – tværtimod, så synes de nogen gange, at jeg
40 blander mig vel rigeligt. Som min eksmand sagde, så må jeg forstå, at jeg ikke længere er en Fiat
41 127, der kæmper for at overhale de andre, men i stedet er blevet en amerikansk flyder, der godt kan
42 tillade sig at tøffe af sted på motorvejen".

43

44 Kilder:

45 De fleste kan mere end de tror, Børn og unge 1996

46 Frygten som opdrift, Lene Halmø Terkelsen, Kristeligt-Dagblad.dk 21.3.09

Derfor virker det ikke at skælde børn ud

Børn er født til at fejle, og skældud hjælper ikke, når de bare leger videre i stedet for at tage overtøj på.

Af Liv Mygind, samvirke, 27. januar 2015

Skældud gør ikke indtryk

Børn er vant til at fejle. Når de prøver at gå, falder de. Når de senere prøver at løbe, kan de ikke løbe stærkt nok. Når de vil binde deres sko, går det i kludder. Når de lærer nye ord, bruger de dem forkert i starten. Derfor gør det ikke så stort indtryk på børn, når deres forældre fortæller dem, at de gør noget forkert. For det gør de alligevel hele tiden.

»Alt er nyt for børn, og de dummer sig hele tiden. Det gælder helt til og med, de bliver teenagere. De vænner sig derfor til at fejle, for hvis de ikke kunne klare at fejle, ville de aldrig lære noget nyt. Derfor gør det langt større indtryk på børn, når deres forældre fortæller dem, når de gør noget rigtigt, end når de fortæller dem, hvad de gør forkert,« siger psykolog Stine Heide, der arbejder i Sundhedshuset på Nørrebro i København og til daglig giver psykologhjælp til forældre. Hun holder også foredrag om opdragelse i børneperspektiv.

I et dansk studie, hvor 6000 mødre til 3½-årige børn deltog, svarede 86 procent, at de havde skældt deres børn ud inden for den seneste uge. Det stemmer fint overens med, hvad Stine Heide erfarer:

»Jeg oplever, at danske forældre skælder alt for meget ud. Det er blevet acceptabelt, at man taler surt og vredt til sine børn. Mange forældre tror, at hvis de ikke skælder ud, så bliver børneopdragelsen *laissez faire*. Men man kan sagtens opdrage og sætte grænser uden at skælde ud.«

Du skælder ud, når du ikke hjælper dit barn

Stine Heide forklarer, at skældud er, når man taler på en vred måde, eller når man ikke vejleder sit barn, men nærmere får afløb for sin egen irritation.

»Ordene behøver ikke være hårde, men hvis tonen og formen er vred eller truende, så skælder du ud,« siger Stine Heide, der har to børn på fire og syv år.

Når børn bliver skældt ud, ved de godt, at de har gjort noget forkert, men ofte ved de ikke præcis, hvad det er, og de ved slet ikke, hvad de skulle have gjort i stedet. Hun forklarer, at skældud hverken virker på små eller store børn. Forskning viser nemlig, at skældud sjældent får børnene til at gøre, som de voksne siger. Tværtimod virker det i de fleste tilfælde konfliktoptrappende. Et internationalt forskningsstudie fra 2010 foretaget i seks lande viser, at skældud, råb og forældre, der udtrykker skuffelse, fører til, at børnene bliver mere aggressive.

Skæld ud giver børnene dårligt selvværd

Skældud kan have flere langsigtede negative konsekvenser.

»Børns selvværd bliver lavere, hvis de får meget skældud, fordi vi lærer dem, at de er forkerte. Ofte bliver børn skældt ud, fordi de gør noget, der er forkert i de voksnes verden, men som er fuldt ud logisk i børnenes verden,« siger Stine Heide.

Et eksempel kunne være et barn, der tager strømperne af, inden det tager sko på, barnet får derfor ofte skældud. Den voksne tænker, at barnet jo risikerer at få kolde fødder, tæerne kommer måske også til at lugte, og fødderne kan få vabler. Hvis barnet skal være udenfor en hel dag i snevejr, vil mor eller far ikke sende barnet af sted uden strømper, men hvis det bare er en tur i supermarkedet eller på vej hjem fra skole, gør det måske ikke så meget.

»Forældre skal i højere grad blande sig uden om deres børns små eksperimenter og lade, som om de ikke ser det,« siger Stine Heide.

Mødes børnene af meget skældud, kan de trække sig ind i sig selv og miste tilliden til deres forældre, forklarer Stine Heide.

Flere studier viser desuden, at børn, der ofte bliver skældt ud, har sværere ved at lære at læse, når de kommer i skole, forklarer lærer og cand.pæd. Erik Sigsgaard, der har udgivet bogen Skæld mindre ud.

Erik Sigsgaard tilføjer i sin bog, at skældud giver børn dårlig samvittighed, manglende entusiasme, ringe udholdenhed og koncentrationsevne.

Børn er ikke bygget færdige

Der er rigtig meget, børns hjerner ikke kan endnu, fordi deres små hoveder ikke er bygget færdige. Tre af børnenes største udfordringer er, at de for det første ikke selv kan bestemme, hvad de giver opmærksomhed. De hører eller ser simpelthen det, der er mest interessant. Og hvis der er et spændende stykke lego på gulvet, har barnet svært ved at høre, at forældrene siger, barnet skal tage jakke på. Børn under seks-syv år har også svært ved at behovsudsætte. Og for det tredje kan børn have svært ved at impulshæmme deres adfærd. Og så har de per definition svært ved at skynde sig.

»Mange forældre forlanger for meget af deres børn. Og jeg oplever, at børn og forældre får det bedre sammen, hvis forældrene forlanger lidt mindre. Fordi der er så meget, der er nyt for børn og også for teenagere, føles det for dem som at starte på nyt job hver mandag. Så generelt skal man bære mere over, være mere tålmodig og blive mindre irriteret. Hvis du som forælder er ved at miste tålmodigheden, så giv dig selv en pause og adspred dig, indtil din tålmodighed er tilbage. Gå ind i et andet rum eller læs noget på mobiltelefonen,« siger Stine Heide.

Hvad er alternativet til skældud

Men hvad så? Men hvad skal man så gøre, når børnene skrider, plager eller nægter at makke ret?

Et af Eriks Sigsgaards mange råd er, at man som forældre skal give plads til, at børn råber, løber og

græder. De kan ikke altid sidde stille og hygge sig. Børn skal også have lov til at bestemme noget.

Psykolog Stine Heides bedste råd er, at forældrene skal være langt mere tålmodige.

»Du skal gentage, hvad du gerne vil have barnet til at gøre 732 gange, før du begynder at hidse dig op. Det er hårdt at være forældre. For måske bliver du nødt til at holde 15 minutter i grøften, før du kan få dit barn til at tage sikkerhedssele på. Men sådan er det. Forældre kan godt være lidt dovne og tro, at skældud er en hurtig smutvej. For så behøver de ikke bruge tre kvarter på at gennemføre en tandbørstning. Men det lærer barnet ikke noget godt af. Hvis man ved, der er problemer med tandbørstningen, eller barnet ikke vil tage sikkerhedssele på, så må man starte noget før,« siger Stine Heide.

Straffen skal ikke være hårdere

Men hvad så, når børnene klipper deres flyverdragt i stykker med vilje eller slår deres søskende?

»Børn slår hinanden. Det er et vilkår. Det skal ikke accepteres, men du skal hjælpe barnet til, hvad det kan gøre i stedet for. Og børn gør ikke noget af ond vilje, børn kan bare ofte ikke finde ud af at gøre andet end det, de gør. Og de kommer til at gøre rigtig meget,« siger Stine Heide.

Erik Sigsgaard mener, at forældre hellere skal fokusere på at være gode rollemodeller, der taler venligt til hinanden og børnene, og at voksne skal forstå, at et vanskeligt barn er et barn, der har det vanskeligt. De voksne må spørge sig selv: »På hvilken måde har det pågældende barn det vanskeligt? Hvorfor bider hun? Hvorfor slår han? Er der mange afbrydelser i barnets liv? Kan maden vente med at blive serveret, til børnene er færdige med det, de laver?«

Faktaboks:

Du skælder ud når:

- Du ikke siger noget, der hjælper eller guider dit barn til at gøre det rigtige. Eksempel: »Nej, hvor er du langsom.«
- Du taler med en vred stemme. Eksempel: Du siger barnets navn højt og med en sur stemme.
- Når du skræmmer barnet. Eksempel: »Nu kører jeg uden dig.«
- Du får dit barn til at føle sig forkert. Eksempel: »Nu har du igen ødelagt vores tur, fordi du hyler og skriger.«
- Du taler på en måde, som du aldrig ville tale til din kæreste eller kollega på. Eksempel: »Så stopper du det der.«
- Du straffer. Eksempel: »Så må du ikke se fjernsyn de næste to dage.«

Kilde: Psykolog Stine Heide